

Elisabeth Lindblad
Tel 021-39 15 09

Detaljplan för Domkyrkan 2, Rudbeckianska skolan, Västerås

PLANBESKRIVNING

INLEDNING

Handlingar

Detaljplanen består av plankarta med bestämmelser, planbeskrivning, genomförandebeskrivning och illustrationskarta.

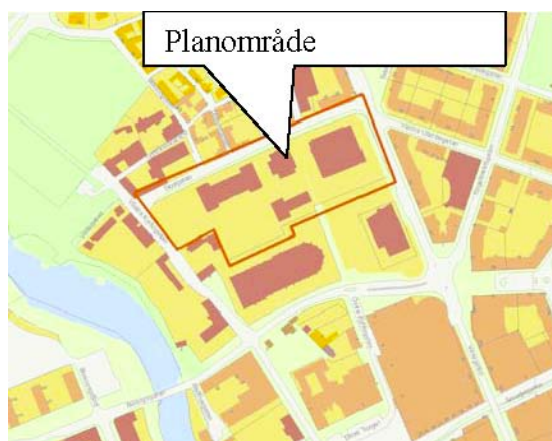
Syfte

Planens syfte är att säkra kulturhistoriska kvalitéer, trygghet, tillgänglighet och arbetsmiljö

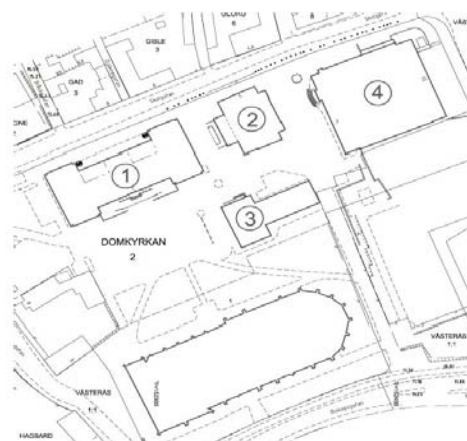
PLANDATA

Läge och omfattning

Planområdet ligger inom stadsdelen Kyrkbacken. Området innefattar fastigheten Domkyrkan 2 Fastigheten är ca 15700 kvm stort. Av dessa ingår ca 1400 kvm i dp 1117 J

Domkyrkan 2

Numrering av byggnader

Markägoförhållanden

Fastigheten inom planområdet ägs av Västerås kommun

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDE

Översiktsplan

Detaljplanen överensstämmer med ÖP 53 där området är avsatt som riksintresse för kulturmiljövård.

Riksintresse

Riksintresset för kulturmiljövård omfattar en stor del av Västerås centrum. Domkyrkoområdet utgör en mindre del av detta och är inte speciellt utpekad.

Nuvarande detaljplan

För området gäller detaljplan SPL 435 K fastställd av Länsstyrelsen den 28 april 1970. Där är området planlagt för allmänt ändamål utifrån tidigare lagstiftning. Byggnaden från 1855 är betecknad med k. Detta innebär att den skall underkastas en omsorgsfull prövning vid förändringar avseende både yttre och inre miljö. Riksantikvariens yttrande skall inhämtas före bygglov. Övriga byggnader är inte märkta med k. Planen tillåter inte tillbyggnader av befintliga hus eller ytterligare byggnader inom fastigheten. Inredning av vind får ske utöver största tillåtna hushöjd. Parkering är tillåten inom fastigheten. Genomförandetiden har gått ut för planen.

Planuppdrag

Byggnadsnämndens beslutade 2008-01-22, § 3, att ge SBK i uppdrag att upprätta en ny detaljplan för Domkyrkan 2

Planprogram

Inget särskilt planprogram har upprättats då huvuddragen i den nya planen och den befintliga planen i stort är överensstämmande.

Behovsbedömning om betydande miljöpåverkan

Byggnadsnämnden har i beslut 2008-01-22, § 1-24, tagit ställning till att detaljplanen inte ger en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken. En miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning har därför inte upprättats enligt kraven i plan- och bygglagen 5 kap. 18 §.

BAKGRUND OCH FÖRÄNDRING

I det äldsta huset har skolverksamhet bedrivits sedan 1855. Fastigheten består i dag av ett flertal byggnader som alla är knutna till undervisning. Byggnaderna är från olika tidsåldrar vilket visar på områdets långa kontinuitet som lärosäte för gymnasister. Den första byggnaden togs i bruk 1855, den senaste stod klar 1952. Miljön kring Rudbeckianska skolan har stark präglas av sin närhet till domkyrkan. Den äldsta byggnaden, hus 1, är från 1855. I den fanns landets första gymnasieskola. Huset har sitt kulturhistoriska värde både gestaltningsmässigt och funktionsmässigt. Den omfattas därför av 3 kap 12 § PBL.

Huset ritades av P.J. Ekman. Gestaltningen av byggnaden är typisk för den tiden då offentliga byggnader skulle vara monumental. Skolbyggnaderna skulle också vara ändamålsenligt inrättad för att befördra allt som avser lärjungarnas och lärarnas trevnad och välbefinnande samt skolarbetets underlättande

Entrén till området från sydväst

Den gamla huvudbyggnaden är uppförd i två våningar med ett formspråk blandat av nyklassicism och empir. Den utpräglade symmetrin är karaktäristisk för byggnaden. Den präglas också av en stor detaljrikedom och har en omsorgsfull utformning. Husets arkitekturhistoriska uttryck kan inte anses stilbildande, men byggnaden är den första i landet som uppfördes för ett modernt undervisningsmönster. Endast ett mycket litet antal byggnader i Sverige som från början avsetts för läroverk har i dag kvar sin ursprungliga funktion.

Läget för skolverksamheten i byggnad 1 har under senare år blivit allt besvärligare. 300-400 elever har sin dagliga undervisning i huset, 30 lärare har sina arbetsplatser där. Efter inspektioner ställde Arbetsmiljöverket krav på att bl.a. lärarnas arbetsrum måste förbättras. En risk har funnits att den långa traditionen med skolverksamhet i byggnaden måste avslutas på grund av orationella lokaler. Det var också svårt att klara brandsäkerhet och tillgänglighet i byggnaden enligt Plan- och bygglagen.

En avvägning mellan de gestaltningsmässiga värdena på byggnaderna och de värden skolan har med sin långa tradition som gymnasieskola är nödvändig. Att enbart låta de värden som avser att helt bevara byggnadernas ursprungliga gestaltning kan innebära att skolverksamheten måste flytta. Det är av stort historiskt värde att ha kvar den gamla verksamheten i området och då särskilt i byggnad 1. Den senaste tillbyggnaden av hus 1 är gjord med en hög arkitektonisk kvalitet. För att undvika förändringar av fasaden som kan uppfattas som pastischer har byggherren valt att

skapa ett tydligt tillägg till den befintliga byggnaden. Många gånger kan ett modernt och från ursprungsbyggnadens avvikande gestaltning göra att den ursprungliga byggnaden har kvar sin identitet och historiska anknytning.

Ett flertal byggnader har genom åren kommit till för skolans behov.

Gamla annexet, hus 2, stod klart 1904. Huset byggdes efter ritningar av Magnus Dahlander som var verksam i Örebro. Gamla annexet ansluter i stil med huvudbyggnaden.

Den strikta symmetri som kännetecknar hus 1 finns dock inte riktigt i annexet.

Dessutom är den monumentala entrén indragen i byggnaden till skillnad mot hus 1.

Nya annexet, hus 3, är ritat av Erik Har och togs i bruk 1915. Byggnaden är uppförd i nationalromantisk stil med visst inslag av jugend.

Hallskolan ritades av Sven Ahlbom och stod klart 1952. Byggnaden är uppförd i fyra våningar. Intrycket av byggnaden är strikt med släta fasadytor och rytmiskt placerade fönster.

Planförslaget ger möjlighet att göra mindre kompletteringar av husen avseende trygghet, tillgänglighet och arbetsmiljö. Förändringar av fasaderna skall utformas så att det klart och tydligt framgår vilka som är de ursprungliga husen. Hus 4 ges en lite större byggrätt i två plan mot Vasagatan då detta inte påverkar skolgårdens helhetsmiljö. Samtliga utbyggnader och kompletteringar skall ske i samråd med antikvarisk expertis.

Inget av husen får rivas. Parkering tillåts endast på en mindre yta väster om hus 1. Särskild handikapparkering tillåts på ytterligare två platser inom fastigheten. Fastigheten omfattas av 3 kap.12 § PBL

Alla byggnader inom planområdet har beteckningen C enligt Bevarandeprogram Västerås stadsbebyggelse från 1985. Beteckningen C är högsta värdering inom skalan A-C. I programmet står att byggnader i klass C bör byggnadsminnesförklaras. En byggnadsminnesförklaring innebär inte att förändringar av byggnaderna inte är möjliga.

Hus 1 från Skolgatan

Hus 4 från väster

Mark och vegetation

Större delen av marken, inkluderande skolgården, är hårdgjord förutom ett mindre antal solitära träd. En mindre parkliknande grönyta med gräsmatta och träd finns vid korsningen mellan Skolgatan och Västra Kyrkogatan. Träden inom den parkliknande ytan skall ersättas med nya om de gamla måste tas ner på grund av ålder eller sjukdom. De nya trädens stamomfånget skall vara minst 20 cm.

Grönytan från nord-väst

Hus 5 från Skolgatan

Fornlämningar

Fastigheten ligger inom fornlämning 232, kulturlager från Västerås medeltida stad. Samråd skall ske med antikvarisk expertis i samband med planerade markarbeten.

Bebyggelseområdet

Arbetsplatser

För närvarande arbetar 30 lärare i skolan och 200-300 elever får sin undervisning där.

Tillgänglighet

Bebyggelsens utformning ska säkerställa en god tillgänglighet till husens entréer, gång- och cykelvägar och friytor enligt gällande lagstiftning. I dag finns ramper eller hissar till samtliga byggnader.

I nuvarande plan finns det inte möjligt att ha handikapparkering inom rekommenderat avstånd mellan entré och parkering. Planförslaget gör det möjligt att ordna detta.

Friytor

Ytor för elevers utevistelse

Ytor för elevernas utevistelse finns inom planområdet. Den större delen är hårdgjord.

I den nord-västra delen av fastigheten finns ett grönt parti med gräs och stora träd.

Gator och trafik

Gatunät, gång- och cykeltrafik

Angöring till fastigheten anordnas via Skolgatan. Genom området går en gång- och cykelväg som skall vara tillgänglig för allmänheten.

Parkering

Väster om byggnad 1 finns i dag en mindre yta för bilparkering. Denna möjlighet säkras i den nya planen. Parkering för handikappfordon kan också ske vid den östra gaveln på hus 1 samt öster om hus 4. På hela den övriga fastigheten är parkering inte tillåten utom tillfälligt för handel och större evenemang.

Förutsättningar för räddningsingripande

De förändringar som detaljplaneändringen föreslår är så ringa att de inte påverkar förutsättningarna för räddningsingripande, risken för brandspridning mellan byggnader eller övriga risker i och omkring aktuellt planområdet.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Fastigheten är ansluten till ledningsnätet för vatten och avlopp, fjärrvärme, el, tele och bredband. Ansvar och ägandet av dagvattenledningar skall ligga på fastighetsägaren.

Avfall

Avfall ska hanteras enligt Västerås stads lokala renhållningsordning. Organiskt avfall och restavfall ska sorteras inom varje fastighet i miljöbod eller liknande. Körning inom fastigheten skall om möjligt undvikas.

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Planens genomförande bedöms inte ge en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11§ miljöbalken. En miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning behöver därför inte upprättas enligt kraven i Plan- och bygglagen 5 kap 18 §

Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft

Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft finns för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar (PM10) och ozon enligt MB 5:1. Kommunal planering ska utföras på så vis att gällande miljö kvalitetsnormer inte överskrids. Planen bedöms inte medföra att gällande miljö kvalitetsnormer överskrids.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från den dag planen vinner laga kraft.

Bygglovplikten utökas till att gälla även för samtliga utvändiga förändringar av byggnader.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Detaljplanen har upprättats av Stadsbyggnadskontoret, planavdelningen, genom Elisabeth Lindblad samt representanter för Stadsbyggnadsförvaltningen, bygglov och tillsyn, Tekniska nämndens stab, Fastighetskontoret, Lantmäteriförvaltningen och proAros.

Stadsbyggnadskontoret

Lennart Gustafsson

Elisabeth Lindblad